

f50
bfestival maribor
borštnikov theatre
srečanje festivalBILTEN
FBS08
23|10|15

Abraham BS

Čeprav je Ignacij Borštnik svojega Abrahama doživel že davnega leta 1908, je naposled prišel čas, ko lahko v njegovo čast praznujemo še Abrahama po njem imenovanega gledališkega festivala. Res je, od ustanovitve sprva imenovanega Tedna slovenskih gledališč (tudi Teden slovenske drame) je minilo že celih petdeset let in sodeč po bogastvu programa postaja festival iz leta v leto boljši. Prav tako kot se letos Borštnikov prstan še posebno svetlika, je še posebno bogat tudi letošnji izbor predstav. Lahko bi rekli, da je festival z leti pridobil že epske razsežnosti *Iliade*. Na njem smo podoživeli že večje spletke od *Hedde Gabler*, odkrili že marsikatero skrivnost, kot je recimo izvor imena *George Kaplan*. Omogočil nam je, da smo lahko odprli svojo domišljijo in svoja sanjarjenja videli in doživeli tudi v živo na odru, skoraj tako kot *Gospa Bovary*. Festival nam je nudil zavetje kot mogočen *Grad*, vendar smo se morali za njegov obstanek boriti skoraj tako srdito kot za *Trst*. Nekje vmes smo celo sili vsega, tako kot Cankarjevi *Hlapci*, izstopili iz *Jugoslavije*, a že nekaj let kasneje vstopili v *Evropo*. Tako je, na njem smo doživeli več čarobnosti, kot če bi se povzpeli na vrh *Čarobne gore*, a še zmeraj ostajamo tu, boljši kot kadarkoli prej in pripravljeni na nove epske bitke, doživetja in nepozabne spomine, ki se jih bomo lahko spominjali še nadaljnjih petdeset let. Naj jih bo petdeset, naj jih bo sto, Festival Borštnikovo srečanje še mnogokrat se vidimo!

Lev Mastnak Trobentar

23. 10. 2015

20.00 | Velika dvorana

Tekmovalni program + Showcase

Homer

Iliada

»Stolpi povsod in obrane cede od krvi se junakov...«

Mi vsi, junaki današnjega časa jo poznamo - Homerjevo *Iliado*. Himno trojanski vojni in eno najpomembnejših del zahodne civilizacije. Tokrat se bo pred nami odvila priredba v režiji Jerneja Lorencija. Gledališka izvedba tega temeljnega antičnega besedila je nastala v koprodukciji SNG Drama Ljubljana, Mestnega gledališča ljubljanskega in Cankarjevega doma. *Iliada* je pisana v tempu heksametra, ki zaradi izrazite ritmičnosti daje občutek petja. Pred našimi očmi »zapujejo« krvočno, podivjani, maščevalni, hkrati pa zvezani z družinskimi in ljubezenskimi vezmi, združeni v vojnem pohodu, Homerjevi nemirni, a v posameznih točkah *Iliade* spravljeni liki. Tisti, ki s svojimi odrskimi dejanji povzročijo vojno, a tokrat v naših glavah!

Tamara Zaner

SNG Drama Ljubljana, Mestno gledališče
ljubljansko, Cankarjev dom

Naslov izvirnika Ἰλιάς

Premiera 24. 1. 2015, Cankarjev dom

Predstava traja 3 ure 10 minut in ima en odmor.

REŽISER Jernej Lorenci • PREVAJALEC Anton Sovrè •

AVTORJI PRIREDBE Jernej Lorenci, Matic Starina, Eva

Mahkovic • DRAMATURGA Eva Mahkovic, Matic Starina •

LEKTORICA Tatjana Stanič • SCENOGRAFI Branko Hojnik •

KOSTUMOGRAFIKA Belinda Radulović • SKLADATELJ Branko

Rožman • KOREOGRAFI Gregor Luštek • OBLIKOVALECI

SVETLOBE Pascal Mérat • ASISTENT REŽISERJA Gregor

Luštek • ASISTENTKA SCENOGRAFA Eva Brvar Ravnikar

IGRAJO

AHIL Jure Henigman • TETIDA Nina Ivanišin • PARIS Aljaž Jovanović • HEFAJST Gregor Luštek • HEKTOR Marko Mandić •

BRIZEJDA Zvezdana Novaković • HERA Jette Ostan Vejrup •

HELENA Tina Potočnik • ZEVS Matej Puc • PATROKLOS Blaž

Setnikar • PRIAM Janez Škof • AGAMEMNON Jernej Šugman

Tjaša Črnigoj

Hamletovanje

Lutkovno gledališče Ljubljana – BiTeater

Premiera 21. 11. 2014, Kulturnica LGL

Predstava traja 1 uro 30 minut in nima odmora.

REŽISERKA Tjaša Črnigoj • PREVAJALEC SHAKESPEAROVEGA HAMLETA Srečko Fišer • LEKTORICA
IN SODELAVKA ZA DRAMATURGIJO Maša Jazbec • GLASBENI OPREMLJEVALEC Gregor Kocijančič •
KOSTUMOGRAFA Minka Rozman • OBlikovalci SVETLOBE Tjaša Črnigoj, Janko Oven, Andrej
Petrovčič • VODJI PREDSTAVE Andrej Petrovčič, Janko Oven • PRODUCENTKA Pija Bodlaj

NASTOPATA

Rok Kravanja, Iztok Drabik Jug

Od rojstva enega najbolj svetovno znanih dramatikov Williama Shakespeara je minilo že 450 let. *Hamlet* velja za eno njegovih najbolj znanih del, saj je bilo prevedeno v več jezikov in odigrano na odrih po celem svetu. Napisal ga je med leti 1601 in 1608, ki veljajo za njegovo najzrelejšo obdobje. Zgodba o danskem kraljeviču Hamletu, ki želi maščevati smrt svojega očeta je bila uprizorjena že na veliko različnih načinov, a le redko na tako unikaten način, kot se ga je po motivih lotila režiserka tega izrednega dogodka Tjaša Črnigoj. *Hamletovanje* ni zgolj predstava, je praznovanje v čast delu velikega angleškega avtorja. Je dialog dveh enakopravnih igralcev, ki vsak po svoje Hamleta interpretirata na svoj unikaten način. Je razmišljanje o tem, kaj lahko še nastane iz tega velikega dela in težko bi kdorkoli to vlogo bolje opravil od igralcev Roka Kravanja in Iztoka Juga Drabika. Interpretiranje Rokove utopitve Ofelije in Iztokova Rozenkrantz in Gildernstern sta tako intenzivna in čuteča, da pustita gledalce odprtih ust in si želijo, da bi ta dogodek lahko podoživljali z igralci znova in znova. Tega dogodka leta enostavno ne boste želeli izpustiti.

Lev Mastnak Trobentar

FOTO: MIHA TRAS

Lavreatka - Ljerka Belak

Ljerka Belak si je svojo dramsko pot utirala v skoraj vseh slovenskih gledališčih, odšla je od trnja do zvezd. In sedaj sveti na našem Borštnikovem nebu, ožarčena z najprestižnejšo festivalsko nagrado. V čast in neizmerno veselje mi je bilo, da sem smela z njo opraviti krajši intervju.

Vita: *Letos se na festivalu vse vrti okrog jubilejev in okroglih števil. Ste 46. dobitnica prstana. Kakšni občutki vas prevevajo ob prihajajoči nedelji, ko boste sprejeli tako prestižno nagrado za svoje delo?*

Ljerka: Ko mi je to sporočil Janez Hočevar po telefonu, so me obšli lepi občutki. Ne morem lagat. Lepo je. Lepo je, da si oblegan 24 ur na dan s strani novinarjev, znancev. Pošta prihaja, čestitke prihajajo. A zavedam se, ker imam za sabo že kar nekaj let, da je to zelo kratkotrajno, zato poskušam uživati v tem trenutku.

Vita: *Dandanes se že dolgo govori o fizični igri na odrih, o performansih. Ali je danes res igra fizično zahtevnejša kot je bila včasih?*

Ljerka: Mi smo ravno tako plesali in peli. Veš, kako težko je plesati kankan? Že plesalke ga težko plešejo. Me smo se pa tako natrenirale, da sem na odru celo naredila špago. Vsi okrog mene so se skoraj onesvestili (smeh). Performans je nekaj drugega kot igra. Postavi na oder igralca in naj ti govori. Beseda je pomembna. Zakaj pa se, kdaj ne bi zgodil kakšen dober performans, seveda! A beseda je pomembna, ta pride do srca.

Vita: *Sama na odrih že nekaj let pogrešam komedijo, ali jo na gledaliških odrih pogrešate tudi vi?*

Ljerka: Jaz ljubim komedijo in oboževala sem jo igrati. Rada imam, da so ljudje v dvorani dobre volje, da se smejejo. A za dobro komedijo, ki te zadene tja, kamor te mora, je potreben dober tekst, odlična režija, še boljši igralci ter izvrstna publika. Kar pa ni vedno izvedljivo. To je težko.

Vita: *Za časopis Večer ste aprila 2015 v prilogi Zlata jesen, dejali, da ste vedno igrali žleht punce, nikoli pridnih. Kako to?*

Ljerka: Veste, Sneguljčica je ena črna izjema. Drugače so vse blond (smeh). Vse dobre so blond, vse poredne pa so vsaj rdeče, če ne črne. Poredne punce so pomoje veliko bolj priljubljene. Meni je všeč, da sem igrala takšne vloge, ker so temperamentnejše.

Vita: *Med nami se kreira veliko mladih igralcev. Mnogi si že utirajo pot v gledališki svet. Ali je kakšen poseben recept, po katerem moraš delovati na začetku? Jim morebiti kaj sporočate na tej poti?*

Ljerka: Prvič, pojdite delat čim prej. Delajte tam, kjer vam ponujajo delo. Če ne, bodite samoiniciativni, poiščite si delo, ustvarite skupino, delajte predstavo. Bodite ustvarjalni. Drugič: vso oholost stran! Bodite navadni igralci! Mi smo navadni ljudje. Z vsemi priteklinami, čustvi, nič nismo drugačni. Sporočamo ljudem nekaj, tako kot ljudje v dvorani nam. Odkritost, poštenost, to velja. Pa pošteno garanje.

Vita: *Spoštovana Ljerka, iz srca se vam zahvaljujem za res topel in smeha poln pogovor.*

Vita Zgoznik

BORŠTNIK ŽURA

FESTIVALSKI VEČER & DJ WHO

Vtisi - Instant drama/predstava

»Že nekaj let zapored vodim delavnico dramskega pisanja z naslovom Instant drama/predstava ... Vsako leto se prijavi več dijakov Prve gimnazije, ki so zainteresirani za dramsko pisanje. To so izjemni talenti s katerimi bi rada sodelovala tudi na AGRFT, če se bodo odločili za študij na naši akademiji ... Izjemno zaslugo za njihov interes za gledališče ima njihova profesorica gospa Tjaša Klanjšček Bohinec iz Prve gimnazije, ki tudi vodi Prvi Oder ... Navdušena sem nad njihovo spretnostjo, odprtostjo in kreativnostjo. Samo v parih urah dijaki uspejo napisati dramske miniature, ki bi se lahko uprizarjale tudi v profesionalnih gledališčih ...«
izr. prof. mag. Žanina Mirčevska

SALON / PETEK / 23. OKTOBER / 2015 / 21:30 / VSTOPNINE NI

Ob izteku festivala se kratko jesensko popotovanje skozi odličnost uprizoritvene umetnosti zaključuje z ekstravaganтно kulturno zabavo. Ročno delo, ustvarjeno po meri. Prisrčno vabljeno.

Simpozij: Scenske umetnosti, migracije, politika - Slovensko gledališče kot sooblikovalec medkulturnih izmenjav (2. dan)

Četrtek ob 10. uri so dvorano Antona Trstenjaka na Rektoratu UM ponovno napolnili poslušalci drugega dela mednarodne znanstvene konference v organizaciji Raziskovalnega programa Akademije za gledališče, radio, film in televizijo UL. Včerajšnje srečanje je bilo razdeljeno na tri sklope:

Reprezentacija slovenskega gledališča v jugovzhodni Evropi, ki jo je moderirala Milena Dragičević Šešić je sestavljalo pet izjemnih predavanj. Almir Bašović nas je uvedel s predstavitvijo udeleževanja slovenskega gledališča v bosansko-hercegovski reviji *Pozorište*. Sledilo je predavanje Nataše Glišić o slovenskih umetnikih na gledaliških odrih Republike srbske. V raziskavi o slovensko-črnogorskem sodelovanju v postjugoslovanskem času je spregovoril Janko Ljumović. Zadnja v vrsti tujejezičnih predavateljev, Ana Stojanoska, je raziskovala hibridnost makedonskega in

slovenskega gledališkega prostora. Mateja Pezdirc Bartol je skupaj z Ljudimilom Dimitrom na hitro orisala njuno skupno delo na področju slovensko-bolgarskih gledaliških stikov.

Po odmoru za kosilo se je pod budnim očesom moderatja Alda Milohniča začel sklop predavanj z naslovom *Migracije in transkulturne identifikacije*, na katerem se je predstavila Katarina Podbevšek s svojo raziskavo o vplivih medkulturnih in medjezikovnih stikov na slovenski odrski govor. Sledil ji je Gašper Troha z raziskavo o prevodih in uprizoritvah slovenske dramatike v mednarodnem prostoru. Naslednji je Rok Vever govoril o medkulturnih vplivih v sodobnem plesu v Sloveniji. Kot zadnji v sklopu pa mu je sledil Nenad Jelesijević, ki je poskusil predstaviti sodobne scenske prakse onkraj statusa razlike. Čeprav je bilo na programu razpisano še predavanje Milija Gluhovica z naslovom *Migracije, travma in*

drugost v sodobnem slovenskem gledališču, mu zaradi odsotnosti nismo mogli prisluhniti.

Po odmoru za kavo so sledile predstavitve študentov Akademije za gledališče, radio, film in televizijo UL z nadnaslovom *Medkulturno uprizorjanje v sodobnem slovenskem gledališču* pod moderatorsko taktirko Barbare Orel. Dejavnost romskih gledališč in gledaliških skupin v Sloveniji nam je predstavila Katarina Košir. V svojem osnutku magistrske naloge, ki obravnava najnovejše slovenske uprizoritvene estetike v dialogu z Vzhodom pa je spregovorila Anja Rošker. O problematiki duha no-iger in zajetje le-tega se je spraševala Nataša Berce. Barbara Pia Jenič pa je kot zadnja predavateljica predstavila senzorialni gledališki jezik.

Mojca Podlesek

Refleksije

Čarobna gora

Odrska uprizoritev *Čarobne gore*, enega najznamenitejših romanov Thomasa Manna, pod režijsko taktirko Mateje Kolečnik spremlja notranje čutenje glavnega lika Hansa Castorpa, ujetega v gravitaciji zatišja pred dogajanjem »tam spodaj«. Prek lika, ki ga uprizarja Aljaž Jovanović, nas avtor sooča z vprašanji ideologij, teorij, fenomenov in vsega tistega, kar definira človeka v fizični podobi in psihološkem stanju. Obisk bratranca v zdravilišču, kjer življenje teče svojo pot, neodvisno od dogajanja v nižavi, se spremeni v Hansovo mizanscensko tavanje v

odmaknjenem svetu. Vprašanja na odru, ki se zrcalijo v podobi resnične krize vrednot, podkrepri priredba dramaturginje in hkrati avtorice dramatizacije Katarine Pejović, ki doseže vrh v dialoškem boju med Igorjem Samoborjem, ki igra Lodovica Settembrinija, in Markom Mandičem v vlogi Lea Naphte. Na koncu Hans zapusti bolno podobo konca nekega sveta, vendar nas projekcija ob zaključku predstave postavi pred vprašanje, ali ni zgolj padel iz hladnega dežja pod krvavi kap ...

Mojca Podlesek

Hinkemann

Mit Pohabijo mene, pohabijo tebe in pohabijo naju, nas vse. Hinkemann, Greta, Hinkemann in Greta, Hinkemann in družčina. Pohabi nas družba, družbeni sistem in dogajanje znotraj njega. Posmeh drugačnim, nepovprečnim. Zapiranje »neuravnovešenih«. Vzpon totalnih ustanov! Sprašujem se, me vihrava identiteta, razruvan um in včasih predivja domišljija z mislijo upora izključuje iz te naše družbene ideologije? Predruščiti, normalizirati vse in vsakogar, ki se upira

zapovedanim sistemom. Kakšne možnosti imam, da preprosto sem in ostajam. Jaz, ti, midva in mi vsi. Ti, Bog, posameznik, država ali kdorkoli pač si, ali ne vidiš, da iščem le osebno srečo, sanje in zadovoljstvo? Želim si biti, raziskovati, ljubiti in samo, živeti. Bogovi so umrli v vojni! Bogovi umirajo v tej družbeni agoniji. Pusti nam živeti v svoji ideologiji, s svojo, sprejeto identiteto, saj družba brez drugačnosti je družba brez vsebine.

Tamara Zaner

D – i – Y Pre d STAVA

Juhe! Naposled sem le dobila priložnost, da sem vse misterije, neopisljivosti in abstraktnosti okrog te participatorne predstave lahko konkretizirala. *D – i – Y Pre d STAVA* je genialen zmes dramaturških teorij, družabne igre, izkustvenega učenja, razvijanja lastne kreativnosti in vpogleda v zakulisje. Začetek je bil uganka. Tako in drugače. Pravzaprav smo udeleženci sprva nekaj časa ugibali, če je začetek že sploh začet. Ležerno so nam ponudili kavico in čaj, čemur seveda pritiče tudi sproščeno kramljanje. Ampak imaginarna realnost čaka – inspicient nas je prav kmalu začel priganjati

k resnemu delu. Začeli smo snovati svojo predstavo. Narava takega dela pa seveda dopušča tudi trenutke ustvarjalne krize. Strategijo, kako krizo prebroditi, skuješ v »intercu«. Med procesom se vsak srečuje z različnimi izzivi; ki pa so si lahko med sabo tudi podobni ali celo popolnoma isti. Ker pa vsak svojo kombinacijo usode, sreče, znanja in lastne iznajdljivosti vnovči drugače, dajo tudi povsem isti izzivi (nekdo bi rekel prepreke) čisto unikatne rezultate. Pridite, morda se pa naučite tudi kaj o življenju!

Danijela Sekej

Plešasta pevka

AGRFT-jevci so sinoči na Štuku poskrbeli za odlično zabavo z ekscentrično uprizoritvijo *Plešaste pevke* Eugèna Ionesca. Doroteja, Timon, Tamara in Rok so nas s svetlobno hitrostjo iz majhne dvorane predstavili v London, natančneje v lično opremljeno stanovanje gospoda in gospe Smith. Med odvijanjem zgodbe (bolje rečeno, med ne-odvijanjem zgodbe) smo se kar izgubili v avtomatiziranem govoru, brezsmiselnem vpitju, odmevih grotesknega hihitanja (tako na odru, kot pred njim), nesmiselnih dialogih in slepeči belini razkošnih gala oblek.

Pari so sedeli tako blizu, dobesedno drug na drugem, a obenem so bili tako zelo daleč. Blizu očem, daleč od srca. Monologi pod krinko dialogov, anekdote brez cilja, razni primeri brez namena, kače, lisice in še kaj. Skratka, stanovanje polno izpraznjenih ljudi. A ko zvonec zazvonih, ah, šment, spet *nikogar ni*.

Sindi Kustec

FOTO: MATEJ KRISTOVIČ IN BOŠTJAN LAH

Smejmo se, veliko se smejmo!

Magičen svet gledališča mi je obrnil svet na glavo že kot majhni deklici. Vanj me je popeljal moj stric, ki je bil med drugim tudi gledališki kritik. Po šestih letih prostovoljnega dela na Borštniku lahko brez dvoma priznam, da se, dragi Borštnik, vsako leto še vedno znova in bolj zaljubljam vate. Vsako leto te obiščem, iščoč navdih, utrip, bitje srca. In letos še bolj kot kdajkoli lebdimo na oblaku posebnega festivalskega vzdušja, saj praznujemo tvoj abraham. Še bolj sanjarijo, še bolj iščemo enako utripajoča srca, še bolj iščemo navdih. V dneh Tvojega praznovanja sem spoznala mnogo novih pogledov na igro. Slednji me v nobenem pogledu niso pustili ravnodušne. A včasih, veš, ne morem si pomagati, me zaščemi pri srcu po starih, dobrih, klasičnih tekstih in igri. Pogrešam smeh. Med festivalom vztrajno razmišljam o tem, kako smo dejansko (pre)obremenjeni s svetom okrog nas. Kaj pa svet v nas? Ljudje še vedno prihajamo v gledališče zato, da bi vsaj za trenutek odložili skrbi v dvorani in potolažili svet v nas. Predstave pa so čedalje bolj posebne, v nas znajo povzročiti popolno zmedo uma in duha, s patino nas ranijo do obisti. Če ne še dlje. K takšnemu razmišljanju me je še bolj pahnili opravljeni intervju s Tvojo lavreatko, Borštnik, Ljerko Belak. Tudi sama mi je priznala, da ima rada, da so ljudje v dvorani dobre volje, da se smejejo. Spoštovana Ljerka, na tem mestu se Vam iz srca zahvaljujem, ker nisem sama na smejočem bregu. Želim Vam, da bi začinili z Vašim humorjem še marsikatero igro. Predvsem pa Vam želim, da ostanite zvesti sami sebi, kar bom poskušala tudi sama. Ignacij, ti mi pa povej, mar ni prav, da se smejimo? Ja! Smejmo se. Veliko, mnogo, še več. Kjerkoli, kadarkoli, marsikje. Povsod. Celo življenje. Predvsem pa se smejmo v nas samih.

Vita Zgoznik

Spremembe v programu:

Jutri, 24. oktobra, odpade predstava 16, v produkciji magistrskega programa Umetnost giba AGRFT UL v koprodukciji s Plesnim teatrom Ljubljana.

Kdo smo

Alja Predan, umetniška direktorica
Amelia Kraigher, selektorica
Danilo Rošker, direktor SNG Maribor

Daša Šprinčnik, izvršna producentka in PR
Špela Lešnik, producentka mednarodnega programa
Ksenija Repina Kramberger, urednica publikacij in spletnih strani, voditeljica pogovorov o knjižnih novitetah
Mojca Planšak, Gordana Lacić, Branka Nikl Klampfer, Jasmina Godec, Mojca Kolar, Kristina Koter, produkcija

Nevenka Pašek, organizatorica prodaje in oglaševanja
Darko Štandekar, tehnični vodja
Nenad Cizl, oblikovalec
Boštjan Lah in Matej Kristovič, fotografa
Saša Huzjak, spletni skrbnik
Franci Rajh, arhivar

Simona Hamer in Nejc Valenti, voditelja pogovorov o predstavah

Strokovna žirija
Zala Dobovšek, Krištof Jacek Kozak, Nina Mitrović, Katja Perat, Mikko Roiho
Žirija za Borštnikov prstan
Janez Hočevar, Vinko Möderndorfer, Mojca Jan Zoran Metod Pevec, Alja Predan
Strokovna skupina
Aleš Novak, Tatjana Ažman, Gregor Butala, Mojca Jan Zoran, Blaž Lukan

Maribor, oktober 2015

Bilten FBS
ISSN 2385-8818
Odgovorna urednica Ksenija Repina Kramberger
Urednica Manja Gatalo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

